Besluitenlijst openbare raadsvergadering gemeente Leudal 8 november 2022, raadzaal gemeentehuis, Leudalplein 1 Heythuysen

Aanwezig:
De voorzitter: mevrouw D.H. Schmalschläger (burgemeester)
De griffier : de heer drs. W.A.L.M. Cornelissen

De raadsleden:

- C.A.E. Franssen-Verlinden, C.A.J. van der Klei-Piepers, L.J.E. Linssen, P.M. Peeters-Severin, H.T.G. Sleven en drs. D.J.H. Voermans (allen fractie Samen Verder);
- mr. S.B.J. Backus, J. Custers, ing. P.J.M. Francot, M.P.J. Janssen en G.A.M.C. Teeuwen (allen fractie Ronduit Open);
- ing. M.A.J. Bongers, D. Jimmink, P.H.L. van Melick, J.F.W. Nouwen MSc en E.M.E.H. Snijders (allen fractie CDA);
- R.M.H. van Heur, mr. A.G.J. Kierkels, J. Raemakers, dr. L.J. Schouten en R. de Wit (allen fractie D66);
- H.L. Glessner en R.A.M. Verheul (beiden fractie Progressief Akkoord Leudal).

De wethouders:
drs. M. Graef en ing. H. Wijers-Van der Linden (beiden Samen Verder), drs. H.H.J.M. van Helden MBA (CDA) en mr. R.M.J. Martens (D66).

Afwezig, met kennisgeving:
- ing. T.H.W. Knubben (raadslid Samen Verder).

Video: https://channel.royalcast.com/leudal

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 18.00 uur met het uitspreken van het openingswoord en heet iedereen welkom. Zij meldt dat het raadslid de heer T. Knubben is verhinderd.

2. Vaststellen agenda

BESLUITVORMING

De gemeenteraad besluit de raadsagenda vast te stellen conform de door het presidium op 28 juni resp. op 31 oktober 2022 vastgestelde voorlopige raadsagenda.

3. Algemene beschouwingen bij de Programmabegroting 2023-2026

De algemene beschouwingen worden afgetrapt door de portefeuillehouder financiën, wethouder de heer H. van Helden, hij spreekt namens het college.

Elke fractie krijgt daarna, gedurende maximaal 15 minuten, het woord in de volgorde:
1. Samen Verder: fractievoorzitter de heer L. Linssen;
2. Ronduit Open: fractievoorzitter de heer S. Backus;
3. CDA: fractievoorzitter de heer P. van Melick;
4. D66: fractievoorzitter de heer J. Raemakers;
5. Progressief Akkoord Leudal: raadslid de heer R. Verheul.

De teksten van de algemene beschouwingen zijn als bijlagen bij deze besluitenlijst gevoegd.

Na een schorsing van een half uur (19.05 – 19.35 uur) reageren de 4 wethouders, namens het college, op de algemene beschouwingen van de raadsfracties en wel in de volgorde: wethouder de heer H. van Helden, wethouder de heer M. Graef, wethouder de heer R. Martens en wethouder mevrouw H. Wijers-Van der Linden.

TOEZEGGING
Op een vraag van de fractie Samen Verder hoe het zit met de kostenverdeling tussen de aan de gemeenschappelijke regeling Reinigingsdienst Maasland te Haelen deelnemende gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw en Roerdalen, zegt wethouder mevrouw H. Wijers-Van der Linden toe die informatie in de vergadering van de commissie fysiek van 31 januari 2023 te zullen geven.

TOEZEGGING
Op een vraag van de fractie Ronduit Open hoeveel woningen er zijn gebouwd sinds de vaststelling van het coalitieakkoord (14 juni 2022) zegt wethouder de heer R. Martens toe dat te zullen nagaan.

4. Vaststellen Begroting 2023 + Vaststellen Meerjarenraming 2024-2026 + Vaststellen Meerjarig investeringsprogramma 2023-2026 + Voteren kredieten jaarschijf 2023

De beraadslagingen vinden per amendement (A.1 t/m A.3) en per motie (M.1 t/m M.11) in maximaal twee termijnen plaats. Er is geen behoefte aan een beraadslaging buiten die stukken om.

TOEZEGGING
Bij de beraadslaging over motie 3 ‘digitale informatieborden’ zegt burgemeester mevrouw D. Schmalschläger naar aanleiding van een verzoek van de fractie Samen Verder toe dat, als deze motie wordt aangenomen, het onderzoek dat volgens het dictum van die motie aan het college wordt opgedragen in elk geval zal omvatten (a) wat de kosten van aanschaf en beheer van de borden zijn, (b) wat de kosten van de benodigde ambtelijke capaciteit voor het plaatsen en filteren van berichten zijn en (c) welke locaties voor plaatsing van de borden (waarom) geschikt zijn.

TOEZEGGING
Bij de beraadslaging over motie 8 ‘voortgangsrapportages woningbouw’ zegt wethouder de heer R. Martens naar aanleiding van een verzoek van de fractie Samen Verder toe om één keer per jaar in een vergadering van de commissie fysiek over de voortgang van de woningbouw te zullen rapporteren als de ‘Versnellingsagenda woningbouw’ ter sprake komt. Als het nodig blijkt om buiten die vaste afspraak om op een ander moment daarover te spreken dan zal hij proberen daaraan z’n medewerking te verlenen.

BESLUITVORMING

Amendement 1 Fractiebudget
De raad besluit om het amendement 1 van de fracties D66 + Samen Verder + CDA, met 16 stemmen voor (Samen Verder, CDA, D66) en 8 stemmen tegen (Ronduit Open, Progressief Akkoord Leudal), aan te nemen.

Amendement 2 Teruggave meeropbrengst onroerendezaakbelasting
De raad besluit om het amendement 2 van de fractie Ronduit Open, met 6 stemmen voor (Ronduit Open) en 18 stemmen tegen (Samen Verder, CDA, D66, Progressief Akkoord Leudal) te verwerpen.

Amendement 3 Verdeling extra personele inzet
De raad besluit om het amendement 3 van de fractie Ronduit Open, met 6 stemmen voor (Ronduit Open) en 18 stemmen tegen (Samen Verder, CDA, D66, Progressief Akkoord Leudal) te verwerpen.

Raadsvoorstel
De fractie Ronduit Open legt een stemverklaring af. Ze zal tegen vaststelling van de begroting stemmen, met name omdat zij nog steeds onduidelijkheden ziet in de cijfers die in de voorbereiding zijn verstrekt over de onroerendezaakbelasting en de afvalstoffenheffing.

De raad besluit, met 18 stemmen voor (Samen Verder, CDA, D66, Progressief Akkoord Leudal) en 6 stemmen tegen (Ronduit Open), conform het - geamendeerde - raadsvoorstel.

Motie 1 Verduurzaming verlichting
De raad besluit om de motie 1 van de fracties CDA + Samen Verder + D66 + Ronduit Open, met algemene stemmen, aan te nemen.

Motie 2 Onderhoud wegen
De raad besluit om de motie 2 van de fracties CDA + Samen Verder + D66 + Ronduit Open, met 22 stemmen voor (Samen Verder, Ronduit Open, CDA, D66) en 2 stemmen tegen (Progressief Akkoord Leudal) aan te nemen.

Motie 3 Digitale informatieborden
De raad besluit om de motie 3 van de fracties D66 + Samen Verder + CDA, met algemene stemmen, aan te nemen.

Motie 4 Opstellen speeltuinenbeleid + opknappen speelplekken 2023
De raad besluit om de motie 4 van de fracties D66 + Samen Verder + CDA, met algemene stemmen, aan te nemen.

Motie 5 Volwassenenfonds
De motie 5 van de fractie Ronduit Open wordt niet in stemming gebracht omdat die fractie haar motie heeft ingetrokken, gehoord de toezegging van de portefeuillehouder wethouder de heer H. van Helden dat hij dit onderwerp meeneemt in de bespreking van het armoede- en minimabeleid tijdens de vergadering van de commissie sociaal van 28 november 2022.

Motie 6 Vervangen witgoed
De motie 6 van de fractie Ronduit Open wordt niet in stemming gebracht omdat die fractie haar motie heeft ingetrokken, gehoord de toezegging van wethouder de heer M. Graef dat zijn collega wethouder de heer H. van Helden ook dit onderwerp meeneemt in de bespreking van het armoede- en minimabeleid tijdens de vergadering van de commissie sociaal van 28 november 2022.

Motie 7 Vangnet eerste levensbehoeften
De motie 7 van de fractie Ronduit Open wordt niet in stemming gebracht omdat die fractie haar motie heeft ingetrokken, gehoord de toezegging van de portefeuillehouder wethouder de heer H. van Helden dat hij dit onderwerp, net als dat van de voorgaande twee moties, meeneemt in de bespreking van het armoede- en minimabeleid tijdens de vergadering van de commissie sociaal van 28 november 2022.

Motie 8 Voortgangsrapportages woningbouw
De raad besluit om de motie 8 van de fractie Ronduit Open, met 6 stemmen voor (Ronduit Open) en 18 stemmen tegen (Samen Verder, CDA, D66, Progressief Akkoord Leudal), te verwerpen.

Motie 9 Omgang geheimhouding stukken
De motie 9 van de fractie Ronduit Open wordt niet in stemming gebracht, gehoord de beraadslagingen dat dit onderwerp eigenlijk niet in een begrotingsvergadering thuishoort en kan worden meegenomen naar de besloten startbijeenkomst voor raads- en collegeleden van 14 januari 2023.

Motie 10 Herstel vertrouwen overheid
De motie 10 van de fractie Ronduit Open wordt niet in stemming gebracht, gehoord de beraadslagingen dat dit onderwerp eigenlijk niet in een begrotingsvergadering thuishoort en - net als het onderwerp van de vorige motie - kan worden meegenomen naar de besloten startbijeenkomst voor raads- en collegeleden van 14 januari 2023.

Motie 11 Laadpalen elektriciteit
De raad besluit om de motie 11 van de fractie Ronduit Open, met algemene stemmen, aan te nemen.

5. Mededelingen

Hiervan wordt geen gebruikgemaakt.

6. Sluiting

Na het uitspreken van het slotwoord sluit de voorzitter de vergadering om 22.35 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeente Leudal d.d. 13 december 2022.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE LEUDAL,

De griffier,	De voorzitter,
Drs. W.A.L.M. Cornelissen	D.H. Schmalschläger

Tekst algemene beschouwingen

Fractie Samen Verder

Dames en heren,
Collega-gemeenteraadsleden, collegeleden en mensen thuis voor de buis.
Namens Samen Verder mag ik als fractieleider de beschouwingen voor het jaar 2023 uitspreken.
Op de eerste plaats wil ik mijn dank uitspreken naar iedereen die aan het opstellen van deze begroting heeft meegewerkt.

Tijdens de beschouwingen van 2022 zat Nederland nog midden in de coronapandemie. Het hele sociale en maatschappelijke leven werd door de pandemie bepaald.
Net toen we dachten dat het weer de goede kant op ging na twee jaar corona is de oorlog in Oekraïne uitgebroken. De gevolgen van deze oorlog zijn wereldwijd immens en zetten ook de sociale basis in Leudal onder druk. Inwoners hebben te kampen met een enorme inflatie en de energieprijzen rijzen de pan uit. Hoewel van alle kanten geprobeerd wordt om kosten te compenseren blijven er grote groepen burgers die het in financiële zin heel moeilijk hebben.
Ook de gemeente Leudal wil graag een steentje bijdragen aan ondersteuning van deze mensen en de raad heeft dan ook besloten om iedereen tot 150% van het sociaal minimum, eenmalig een bedrag van 250 euro toe te kennen.
Daarnaast kloppen ook onze accommodaties en verenigingen met eigen gebouwen nadrukkelijk op de deur voor ondersteuning. Eerder dienden we al een motie in om zo snel mogelijk met de verduurzaming van onze accommodaties te gaan beginnen.
Ook vragen wij extra aandacht voor ondernemers die door de hoge energiekosten in de problemen komen. Daarnaast roepen wij het college op om haast te maken met de economische investeringsagenda waarvoor we uit het overschot van 2020 een bedrag van ruim 1,1 miljoen ter beschikking hebben gesteld
We moeten er ons echter van bewust zijn dat compenseren van de hoge energierekening zowel door de landelijke overheid als door de gemeente op termijn niet de oplossing is en ook financieel onhoudbaar. De energietransitie was en is voor Samen Verder een speerpunt. Meer dan ooit wordt duidelijk dat energiebesparing en opwekking het belangrijkste thema wordt. We verwachten hier dan ook een actief beleid van het college.
Praktische maatregelen die onze burgers direct helpen zoals het energie-adviescentrum en de klusbus juichen we toe. Wij verzoeken het college de mogelijkheden die dit biedt optimaal te communiceren.
We kijken uit naar de verdere maatregelen zoals het isolatieprogramma. Helaas heeft deze raad in het verleden niet de moed gehad om grootschalig energie te laten opwekken, waardoor wij nu achter de feiten aanlopen. Wij willen graag het komend jaar de kaders voor hernieuwbare opwek aanscherpen zodat we zodra er weer nieuwe ruimte is direct aan de slag kunnen.

Energieopwekking op grote schaal dient in coöperatief verband te gebeuren. Daar waar het mogelijk is om groen gas te produceren neemt de gemeente een leidende rol. Natuurlijk moeten ook kleinschalige initiatieven ondersteund worden. We roepen het college dan ook op om ervoor te zorgen dat regelgeving initiatieven niet onnodig remt.
Het onderzoek naar de mogelijkheid om te komen tot een eigen energiebedrijf moet snel worden opgepakt, ook omdat daar in financiële zin grote voordelen aan zouden kunnen zitten. Samenwerking in de regio zou onderzocht kunnen worden.

In 2022 is het nieuwe afval ophaalsysteem ingevoerd. Uit eerste evaluaties blijkt dat de mensen goed bezig zijn met het scheiden van afval en de resultaten zijn dan ook boven verwachting. We moeten helaas ook constateren dat de kwaliteit van het PMD onvoldoende is, wat in de toekomst voor grote kosten gaat zorgen bij de verwerking van dit afval. Wij roepen het college op om een goede communicatiecampagne op te starten om mensen duidelijk te maken wat wel en wat geen PMD is en er steekproefgewijs op te controleren. Tevens roepen wij op dat in elk dorp minimaal 1 container bij de brengvoorziening staat voor overtollig restafval tegen betaling te storten.
De gemeente Leudal heeft sinds dit jaar een afwijkend ophaalsysteem van onze partners bij de reinigingsdienst. Wij moeten echter constateren dat het regelement van Maasland niet voorziet in een afwijkend systeem van kostenverdeling. Hierdoor betaalt Leudal mee aan PMD-zakken en het duurdere ophaalsysteem van onze partners terwijl Leudal er geen gebruik van maakt. Dit kunnen wij niet uitleggen aan de burgers. Wij vragen het college om dit nog dit jaar op te lossen, zodat uiterlijk 1 januari 2023 een rechtvaardige verdeling van kosten plaatsvindt.

Deze begroting is de eerste van het nieuwe college. Ze is gebouwd op het goede financiële beleid van de gemeente Leudal in de laatste jaren. Wat vooral opvalt, is de grote investering in de ambtelijke organisatie. Niet altijd de populairste investering, maar wel noodzakelijk. Het steeds groter wordende takenpakket van de gemeente zet de organisatie steeds verder onder druk en specialistische kennis ontbreekt gewoonweg. Zo heeft een agrarische gemeente als Leudal jaren geen beleidsmedewerker landbouw gehad. We verwachten wel dat zodra de vacatures zijn ingevuld ondernemers beter en sneller bediend worden.
De eerste drie jaar in de meerjarenbegroting heeft de gemeente Leudal een royaal overschot op de begroting. Een reden tot juichstemming is dit echter niet. In 2026 krijgt Leudal ruim 4 miljoen minder uit het gemeentefonds en duiken we in de rode cijfers. Tel hierbij op het hoge aantal PM-posten zoals de onderwijshuisvesting, bibliotheekwerk, de stimuleringsregeling agrarische bebouwing en de hogere bouwkosten voor lopende projecten dan is de situatie in 2026 ronduit zorgelijk. De extra stijging van de OZB-belasting is dan ook te verantwoorden. Het afschaffen van de hondenbelasting was een belangrijk onderwerp in ons verkiezingsprogramma. We zijn dan ook blij dat dit nu gerealiseerd wordt. Wel vragen wij nog aandacht voor de kosten van de verbonden partijen.
In tijden dat er kritisch naar de uitgaven gekeken moet worden, moeten ook de verbonden partijen hierop aangesproken worden. Verhoging van bijna 50% in 5 jaar zoals bij de Regionale Uitvoerings Dienst is toch wel erg veel.

We hebben mooie dorpen waar mensen graag wonen maar om de leefbaarheid op peil te houden zal er ook gebouwd moeten worden. We hebben daarom onze bouwambities

opgeschroefd en willen we de huidige woningvoorraad verbeteren op het vlak van energie en levensloopbestendigheid. Wederom vragen we aandacht voor het bouwen in alle dorpen. Verleden jaar vroeg ik die aandacht voor de kernen Nunhem, Hunsel en Heibloem. Helaas moet ik deze ook dit jaar weer noemen omdat het bouwen daar nog steeds achterblijft.
We hoeven niet alleen te bouwen voor onze eigen starters en senioren, maar zeker ook voor mensen die de rust opzoeken van Leudal en daar iets meer reistijd voor het werk voor over hebben.
Wij zijn heel blij dat er eindelijk vooruitgang wordt geboekt met de verkoop van ons vastgoed zoals de voormalige gemeentehuizen in Haelen en Hunsel en dat negatieve eyecatchers waar mogelijk worden aangepakt en omgebouwd naar betaalbare koop- en huurwoningen.
Wij vragen u een lijst van nog te verkopen objecten te presenteren.

Ons buitengebied gaat ongetwijfeld grote veranderingen tegemoet. De aangekondigde landelijke maatregelen op het gebied van water en stikstof gaan hoe dan ook impact hebben. Met de komst van de omgevingswet is dit een uitgelezen moment om keuzes te maken. Waar agrariërs op zoek gaan naar nieuwe verdienmodellen kunnen ze onze steun goed gebruiken. Niet alleen door het faciliteren van andere bedrijvigheid zoals recreatie of zorg, maar ook door een actieve rol te vervullen bij natuurversterking en het transformeren naar andere vormen van landbouw, zoals biologisch of natuurinclusief. Agrariërs kunnen in onze ogen de beste natuurbeheerders zijn, maar voort wat hoort wat.
Daarnaast vragen wij het college de mogelijkheden voor de sloop van voormalige bedrijfsgebouwen te vergroten door met een aantrekkelijke sloopregeling te komen.
De veranderingen in de agrarische sector zullen ook in Leudal grote impact hebben in de economische activiteit en er zal werkgelegenheid oor verloren gaan. Wij roepen het college dan ook op om zo snel mogelijk en in afstemming met de regio bedrijventerreinen te gaan ontwikkelingen om ervoor te zorgen dat Leudal in de toekomst een gemeente blijft waar het goed wonen en werken is.

Bij het terugdringen van de ondermijnende en georganiseerde criminaliteit gaan we zoveel mogelijk gebruik maken van de ogen en oren van onze burgers om zo te komen tot een zo veilige en leefbare samenleving. Burgers zullen moeten leren om signalen van ondermijnende criminaliteit te herkennen. Vrijkomende agrarische bebouwing in het buitengebied verdient extra aandacht van politie en BOA. Hiervoor worden ook extra Boa's benoemd.

De decentralisaties in het sociaal domein zijn al vanaf 2015 het zorgenkind van nagenoeg alle gemeenten in Nederland. Ook Leudal ontsnapt hier niet aan. We zullen kritisch moeten blijven kijken naar hoe we de taakstelling gaan realiseren zonder dat we mensen in de kou laten staan. Wij vragen extra aandacht voor voldoende fysieke contactmomenten op het consultatiebureau zodat bij tijdige signalering van problemen preventief en met kortstondige zorg, langdurige zorg voorkomen kan worden.
Op de schuldhulpverlening zal waarschijnlijk de komende tijd meer beroep gedaan worden. Het is dan ook zaak om de problemen van mensen zo snel mogelijk te signaleren, des te beter kunnen hoge zorg- en ondersteuningskosten voorkomen worden. Duidelijke informatie in begrijpelijke taal is volgens ons van essentieel belang.
Het steeds beter functioneren van het Mens Ontwikkeling Bedrijf is een goede zaak.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt de gelegenheid geboden volledig te participeren in de maatschappij.
Goede speelvoorzieningen in de dorpen zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de dorpen. Samen met onze coalitiepartners hebben we een motie ingediend om geld vrij te maken voor het opstellen van een speeltuinenbeleid en de uitvoering daarvan.

Het hebben van een goed onderwijsaanbod is van groot belang voor de gemeente. Hier worden jonge mensen gevormd en krijgen ze de kans zich te ontwikkelen tot de persoon die ze graag willen worden. Onderwijsvormen waarin de aansluiting wordt gezocht met het bedrijfsleven heeft onze voorkeur.
De uiteindelijke locatiekeuze voor een eventuele nieuwe school is voorbehouden aan de gemeenteraad.

Leudal is een grote gemeente met veel wegen. Het onderhoud van deze wegen is op veel plaatsen onder de maat, wat niet alleen tot overlast leidt maar ook tot kapitaalvernietiging. Wij roepen het college op om op een adequate manier dit probleem aan te pakken om zodoende veiligheid te garanderen en kapitaalvernietiging te voorkomen.
We hebben hiervoor samen met onze coalitiepartners een motie ingediend.
Dat de fietsveiligheid wordt verbeterd juichen we toe en de positieve ontwikkelingen aangaande de fietsbrug in Buggenum klinken ons als muziek in de oren.
Helaas moeten we ook constateren dat het openbaar vervoer in Leudal steeds verder verschraalt, er rijden minder bussen en de afstanden naar de bushaltes wordt steeds groter. We moeten bereid zijn recente blunders onder ogen te zien en te herstellen. Uit landelijk onderzoek blijkt dan ook dat de auto onmisbaar is om binnen een redelijke tijd bij essentiële voorzieningen te komen. Hoewel we weten dat het openbaar vervoer geen gemeentelijke taak is vragen we het college toch er alles aan te doen om ook mensen die niet of niet meer in het bezit van een auto zijn, toch binnen een redelijke tijd gebruik kunnen maken van essentiële voorzieningen.

Voorzitter, ik kom aan het einde van mijn betoog.
De uitdagingen voor de gemeente Leudal en zijn inwoners zijn groot. De oorlog in Oekraïne en alle financiële en sociale gevolgen daarvan zijn een kwestie van lange adem. Maar de inwoners van Leudal hebben tijdens de coronapandemie veerkracht getoond en wij hebben er alle vertrouwen in dat ze dat ook nu weer doen om deze uitdaging samen met de gemeente aan te gaan en er misschien wel sterker uit komen.

Tot zover

Leon Linssen, fractieleider

Tekst algemene beschouwingen

Fractie Ronduit Open

ALGEMENE BESCHOUWINGEN BEGROTING 2023 – RONDUIT OPEN
8 NOVEMBER 2022

Voorzitter,

Ten eerste danken wij eenieder die heeft bijgedragen aan het opstellen van deze begroting.

Vandaag bespreken we de begroting voor 2023. De eerste begroting van het nieuwe college. De contouren ervan zijn al grotendeels bepaald door het coalitieakkoord en door de zomernota die door een meerderheid van de raad in september is vastgesteld. Op veel onderdelen zien we een voortzetting over wat is opgebouwd de voorbije jaren en dat vinden wij positief. En uiteraard zien we op onderdelen ook ontwikkelingen waar we minder vrolijk van worden. Daarom dienen we ook diverse voorstellen vandaag in daar verandering in aan te brengen.

Maar eerst even twee algemene zaken.
Wij roepen het college op, of eigenlijk de raad, om de begrotingsbehandeling ook een begrotingsbehandeling te laten zijn en dus integraal de begroting van 2023 in november te bespreken. En om niet via allerlei aanpassingen door het jaar heen via raadsrapportages en de kadernota al een voorschot op de begroting te nemen zodanig dat er van een echte begrotingsbehandeling geen sprake meer is. Uiteraard snappen wij dat we gehouden zijn de regels van het rijk via de BBV te volgen maar dan nog moet het mogelijk zijn dat veel begrijpelijker en integraal inzichtelijk te maken. De begroting moet anders. Begrijpelijker en transparanter. Mevrouw Teeuwen heeft hier al keer op keer op gewezen.

Deze begroting en ook de kadernota staat vol wensbeelden. Ook daar roepen wij op tot realiteitszin. Te vaak zien we dat overheden en nu dus ook Leudal grootse plannen heeft. Veel geld uitgeeft aan personeel die plannen moeten opstellen om daarna in de uitvoering te stranden in schoonheid. Zonde van tijde en geld. Er zijn veel goede voorbeelden die uitgaan van een beperkte voorraad ideeën en die pas uitbreiden als die ideeën en plannen ook gerealiseerd zijn. Kortom meer uitvoeringskracht en minder plannenmakerij.

Woningbouw

Iedere partij hier in de raad heeft de kiezers in maart beloof werk te maken van woningbouw. Grote beloftes werden gedaan. Er was zelfs een partij die 1000 extra woningen heeft beloofd. Uiteindelijk na wat onderhandelen zijn er 750 woningen opgenomen. Waarvan er al 600 in de structuurvisie stonden. We hebben nu een concrete vraag aan het college: HOEVEEL WONINGEN ZIJN ER OP BASIS VAN UW TOEZEGGING TOT NU TOE GEBOUWD? Wij vragen dat omdat we vanuit het college langzaam signalen krijgen dat er niet ingezet gaat worden op realisatie van woningen maar op het creëren van de mogelijkheden en dan alleen nog maar de ruimtelijke mogelijkheden. En daar gaat het nu precies FOUT-voorzitter. Wan t plannen hebben we genoeg maar de gemeente moet ook bij het vervolg een rol innemen die leidt tot uitvoering. En anders krijgen we dus dat het college zegt. Wij

hebben ons best gedaan, terwijl er geen woning wordt gebouwd. Met als treurige dieptepunten Mariabosch in Baexem, Woningbouw Burgemeester Janssen van Son laan Heythuysen, Het plan voor RvR woningen aan de Noorderbaan, Woningbouw in Grathem. De ideeën rondom woningbouw op voormalige sportlocaties en ga zo maar door. Allemaal kansen die niet worden gegrepen.

Er zijn veel woningen nodig. Zoals voor starters en senioren.
Maar voor het in standhouden van de leefbaarheid in een kern zijn zeker ook jonge gezinnen of jonge tweeverdieners essentieel. Daar zijn andere type woningen zoals bv vrije kavels (of 2 onder 1 kappers). Wil je de demografische vooruitzichten (die maar gedeeltelijk te voorspellen zijn en waar we alles aan ophangen) een tegengeluid bieden dan zul je ruimte moeten bieden aan een evenwichtige verdeling van alle woningtypen over ALLE kernen. En NOGMAALS dat vraagt meer dan alleen een ruimtelijk idee/ plan opstellen.

Vernieuwing

Bij overheden zie je telkens weer de roep om vernieuwing. Minder bureaucratie en beter inspelen op plannen van burgers. Op dat punt valt er in Leudal nog heel veel te verbeteren. Telkens weer krijgen we klachten van burgers en ondernemers dat de meest kleine details worden aangegrepen om plannen tegen te houden. Er zijn vele voorbeeldden waarbij vernieuwende initiatieven rond woningbouw om die reden niet van de grond komen. Een initiatief van burgers voor seniorenwoningen is gestopt omdat men ieder vertrouwen in Leudal is kwijtgeraakt. Dat is triest. Besturen is ook vertrouwen hebben in je burgers. Die omslag loopt in Leudal nog ver achter.

Rolvolksvertegenwoordiger

Dit blijft een belangrijk punt voor Ronduit Open. En omdat de raad inmiddels uit veel nieuwe gezichten bestaat permitteer ik het mij om nog eens de hoofdtaken van raadsleden uit de doeken te doen. De eerste is een taak die iedereen aanspreekt. Zelfs het college. En dat is kaderstelling. De begroting vandaag is een en vorm van kaderstelling maar ook ieder bestemmingsplan en iedere beleidsregel zij voorbeelden van kaders. De tweede rol wordt al wat ingewikkelder maar daarmee zeker niet onbelangrijk. En dat is controleren. Voor sommigen een vies woord. Maar in het optimaal functioneren van een (lokale) democratie essentieel. Er zijn vele voorbeelden te geven waarin door controle is gebleken dat niet alles bij de overheid, ik druk me voorzichtig uit, als vanzelfsprekend goed gaat. En omdat het hele overheidshandelen gebaseerd is op geld van de samenleving , van burgers en bedrijven, is het logisch dat er goed op wordt toegezien dat het geld op een goede manier wordt besteed. Het enkel goedkeuren van de jaarrekening is daarvoor volstrekt onvoldoende.

En dan de laatste de derde rol … is er de meest lastige en dat is de volksvertegenwoordigende rol ook wel de ombudsfunctie genoemd. En die verplicht raadsleden om burgers bij te staan in hun relatie tot de overheid. Dat kan zijn door burgers aan te horen en mogelijk het college te bevragen, dat kan zijn door burgers wegwijs te maken in overheidsland en dat kan zijn door burgers te helpen bij problemen die zij ervaren met de overheid/ de gemeente. En dat is lastig. Want dan moet je soms kritische vragen stellen, je in dossiers verdiepen,

weerwoord bieden aan een wethouder die mogelijk niet gediend is van lastige vragen of je coalitiegenoten die proberen je er van te weerhouden als je lastige vragen in de openbaarheid wil bespreken. Maar laat Collega's (en dan zeker de nieuwe) Laat u niet van de wijs brengen want het is u wettelijke plicht om u als raadslid kritisch te positioneren ten opzichte van het college. Hoe u dat doet? Ik heb net enkele voorbeelden gegeven. En als laatste zou ik u allen mee willen geven om maandelijks eens na te gaan hoe u invulling hebt gegeven aan die verschillende rollen. Hoeveel burgers heeft u eigenlijk de voorbije periode te woord gestaan? En heeft u alles gezegd wat u wilde zeggen?

Regels regels en nog meer regels. Besturen is meer dan regels uitvoeren.

Een grote zorg van ronduit Open is de enorme regelzucht die wij gewaarworden bij dit college. Elk detail moet worden vastgelegd in een regel. Eerst onderzoek. Dan beleid. Dan nog meer regels en onze burgers, bedrijven en verenigingen wachten, en wachten en wachten. Als voorbeeld. Ik haalde het al eerder aan… de schrijnende casus BP dn Hoek nabij de Noorderbaan in Heythuysen. Een plan dat al jaren geleden is gelanceerd en waarbij burgers is beloofd dat ze binnen afzienbare tijd konden gaan bouwen. Maar na een jarenlange discussie tussen ontwikkelaar en de gemeente is het BP nog steeds niet in de raad geweest. HET dieptepunt: Het plan was geschreven op grond die niet in eigendom van de ontwikkelaar en de gemeente was. En de gemeente? Die stond erbij en keer ernaar. Een plan waar in korte tijd 20 woningen gerealiseerd hadden kunnen worden, Waar onze burgers met de handen in het haar zitten omdat ze hun huis al hebben verkocht omdat ze uitgingen van een lage hypotheek en die nu geen kant op kunnen. EN zo gaat het met plannen in bijna al onze kernen. In Baexem, Haler, Heibloem, Ell, Horn. Noem maar op. Zelfs onze 17^{e} kern de Leistert klaagt al jarenlang over de enorme traagheid om te komen tot besluiten als het gaat om bouwen en het realiseren van plannen.
En ook als we kijken naar de problematiek bij onze gemeenschapshuizen en overige sportaccommodaties. Er ligt een prachtig beleidskader dat ruimte biedt om te besturen. En besturen is keuzes maken. Is maatwerk leveren. Is lef tonen. Besturen is niet bij ieder probleem wegkijken. Of een toepasselijke voor ieder geldende regel zoeken. Nee onze burgers en bedrijven vragen om oplossingen om creatief meedenken en niet om uitleg van allerlei regels waarom het niet kan. Of nog erger. Het kan niet want er is geen regel voor. Als we die houding aannemen, komen we niet vooruit. Gelukkig zien we in dit college ook wethouders die af en toe wel durven, wel besluiten nemen. En ja. Wij zullen het niet altijd met u eens zijn maar dat is geen reden om geen lef te tonen als onze samenleving daar om vraagt. En moeten we dan overal Ja en Amen op zeggen. Nee zeker niet. NEE is ook een antwoord. Veel burgers en bedrijven vragen om begrijpelijke duidelijkheid Dus NEE is een antwoord mits daar ook een uitleg bijkomt.

Wij als raad met als afgeleide het college hebben de plicht ons in te zetten voor onze inwoners. Veel inwoners maar ook bedrijven twijfelen aan ons. En dat is zorgelijk. Het is volgens mij ook iets dat bij ieder van ons speelt en ja waar we ook allemaal iets van vinden. In het voorjaar komen we bij elkaar om ons te bezinnen op onze rol. Ik zou u, ons willen meegeven betrek de burger erbij. Betrek onze bedrijven, onze verenigingen. Niet om te vertellen wat we allemaal goed doen

want dat kunnen we zelf ook wel. Nee waar ik het gesprek over zou willen voeren is over herstel van vertrouwen, want wij zitten hier op basis van een mandaat van onze inwoners en als er geen onderling vertrouwen in is dat we allemaal het beste voor Leudal willen zullen we het vertrouwen van de inwoners in ons ook nooit herstellen.

Slot

Voorzitter,

Wethouder van helden gaf in zijn inleiding aan dat hij trots was.
Wij vragen hem:
Is hij er trots op dat de begroting nauwelijks leesbaar is?
Is hij trots op de verhoging van de OZB zonder noodzaak?
Is hij trots op de verhoging van de afvalstoffenheffing terwijl het aanbieden van afval daalt?

Tekst algemene beschouwingen

Fractie CDA

Voorzitter, mede raadsleden, mensen thuis,

‘Welkom in ons midden’

Dit had zomaar een verkiezingsslogan voor het CDA kunnen zijn.
Maar het is meer. Het is niet alleen een welkom aan u voorzitter nu u ook daadwerkelijk een inwoner van onze gemeente bent geworden in dit lopende jaar, nee nog zo veel meer dan dat. Ik zal er nog een aantal keren als een rode draad op terugkomen vandaag namens onze fractie.

In een gemeente zoals de onze is het goed wonen op het moment dat onze inwoners trots op hun fysieke en sociale omgeving kunnen en mogen zijn.

De lokale politiek staat graag dicht bij de burger en is daarmee vaak het ‘uithangbord’ als het gaat om de herkenbaarheid van de politiek. Inwoners roeren zich als er in hun omgeving zaken dreigen mis te lopen, en zo hoort het ook.

Tegelijkertijd zien we steeds vaker initiatieven vanuit onze inwoners. Dit vanuit de gedachte; wat kunnen we zélf doen voor onze omgeving of onze medemens om het aangenamer of leefbaarder te maken. Een ontwikkeling die we toejuichen en omarmen.

Denk maar eens aan initiatieven zoals Het Aetpuntj in Roggel waarbij aan senioren door vrijwilligers gezamenlijke maaltijden worden verstrekt, een initiatief wat overigens al langer loop.

De stichting vergeet-mij-nietjes of DiaNico die er is voor de minderbedeelde en kwetsbare in onze maatschappij om deze groep een hart onder de riem te steken.

Ook zeer recent een crowdfundingsactie om een speeltuin in Neer te realiseren. Dat zet inwoners in hun kracht binnen hun eigen omgeving.

En wat te denken aan een initiatief in Haelen waarbij een vriendenclub activiteiten organiseert om onze Oekraïense vluchtelingen zich welkom te laten voelen binnen onze samenleving. Een typisch voorbeeld van 'welkom in ons midden'.

Echter zijn deze initiatieven vaak gestart vanuit een behoefte die men niet ingevuld ziet worden door de gemeente en dan als burgerinitiatief worden georganiseerd. Heel mooi, maar moeten we dit soort initiatieven dan niet ondersteunen? Dat brengt ons ook bij het agendapunt van vanavond, de begroting.

<u>De begroting</u>

Een begroting die samengesteld is vanuit de politieke idealen en verkiezingsprogramma's vanuit de 3 coalitiepartijen.

Voor het CDA Leudal is het in het kader van rentmeesterschap van belang dat er ondanks het ambitieuze coalitieprogramma een solide financieel beleid gevoerd wordt.

Deze begroting dienen we ook te bezien in het licht van een aantal mondiale en nationale ontwikkelingen. We leven immers in een turbulente tijd waarbij er zelfs in ons eigen Europa een oorlog aan de gang is die verschrikkelijke humane gevolgen heeft voor de mensen in de regio.

Los van die humane gevolgen heeft dit ook financiële gevolgen die reiken tot in de begroting van onze gemeente en zelfs tot in de huishoudboekjes van onze inwoners. Denk maar eens aan de energieprijzen waarbij de financiële huishouding van vele gezinnen in disbalans raakt. Ook de torenhoge inflatie opgedreven door zojuist genoemde energieprijzen hebben grote gevolgen voor hetgeen onze inwoners te besteden hebben. Voor een kwetsbare groep binnen onze gemeente hebben we vorige week in gezamenlijkheid een motie aangenomen om een financiële tegemoetkoming te realiseren. We beseffen terdege dat dit een eenmalige geste is echter het is een gemeend en solidair gebaar richting deze inwoners. Iedereen moet mee kunnen blijven doen binnen onze gemeente.

Ook zien en horen wij dat veel ondernemers het steeds moeilijker krijgen. Ondernemers die vaak voor leefbaarheid zorgen in de dorpskernen, denk aan de lokale MKB-bedrijven en horecaondernemers, die eerst met de gevolgen van Corona te maken hebben gehad en nu ook vaak geconfronteerd worden met hoge energielasten en de terughoudende consument.
Juist ook voor hen, waarvan het inkomen niet maandelijks verzekerd is, vinden wij het belangrijk dat er een regeling getroffen wordt, die opdracht hebben wij als raad dan ook vorige week aan het college meegegeven en de uitwerking daarvan zullen wij als CDA Leudal op de voet blijven volgen.

Vervolgens de stikstofproblematiek die vanuit Den Haag een enorme wissel dreigt te trekken op met name onze agrarische sector. Een sector die binnen onze gemeente een prominente aanwezigheid kent in aantal, diversiteit en kwaliteit. Voor die sector is het credo 'Welkom in ons midden' een forse uitdaging. Wellicht al in 2023, maar zeker de komende raadsperiode zullen de maatregelen om de Wet stikstofreductie en natuurverbetering ingevuld te krijgen concreet worden. Wat de directe gevolgen zullen zijn voor onze agrarische ondernemers in de gemeente is nu nog niet precies te overzien, wat we wel weten is dat er grote onrust en onzekerheid leeft onder onze agrariërs. Het is aan ons allen om ook hen een toekomstbestendig vooruitzicht te geven, waarbij een reëel verdienmodel het uitgangspunt moet zijn. Zeker de jonge agrariërs mogen hun passie en ambitie niet verliezen in deze onzekere tijd.

We gaan er overigens van uit dat waar in deze begroting gesproken wordt over het innemen van latente ruimte, dit enkel geldt voor bedrijven die reeds lange tijd leeg liggen en waarbij er geen opvolger is. Dus niet voor bedrijven die niet of nog niet hun volledige vergunningsruimte hebben benut. Graag ontvangen wij hiervan een bevestiging van de wethouder. CDA Leudal blijft de agrarische sector een warm hart toedragen en samen met hen gaan we aan de slag voor een toekomstbestendige sector, een sector om trots op te zijn en te blijven.

Voor het CDA is er aangaande deze begroting een aantal zaken zeer van belang. Ik loop ze puntsgewijs door zodat duidelijk wordt hoe CDA-Leudal denkt over de uitdagingen en kansen die er liggen voor onze gemeente.

Het sociale domein

Het woord ‘samen’ komt een aantal keer terug in de begroting. CDA Leudal vindt het van het grootste belang dat wij de solidariteit en samenredzaamheid bevorderen. Juist vanuit de participatiegedachte, juist nu het besef doordringt dat we niet direct naar de overheid kunnen kijken voor hulp.

Wij willen samen met het college zoeken naar concrete maatregelen, om te investeren in ‘samen’!

We willen particuliere en professionele initiatieven steunen, wij willen de dienstverlening van de gemeente nog beter aanpassen aan de motivatie van inwoners om zelf initiatieven te ontplooien en om samen de eigen kern leefbaar te krijgen en te houden. Daarnaast willen wij een langetermijnvisie op het thema leefbaarheid ontwikkelen. Samen met de coalitie, maar ook met de oppositie, want zo’n exercitie vraagt om eensgezindheid en draagvlak.

Wij durven ons hardop de vraag te stellen wat er nodig is om de kernen leefbaar te houden. Ook omarmen wij initiatieven die leiden tot de oplossingsrichting om samen met andere kernen de krachten te bundelen. Sterker als samenwerkende verenigingen, sterker met gezamenlijke voorzieningen, sterker met een grote toekomstbestendige school en sterker met een rijke sportvereniging met vele leden!

Naast de vele aspecten die de begroting rijk is, willen wij vrijwilligers nog meer stimuleren om kwetsbare groepen, zoals ouderen en eenzame inwoners te betrekken in de gemeenschap. Het voorliggend veld bestaat niet alleen uit Synthese, het voorliggend veld zijn wij allemaal samen. Deze coalitie stelt de ambitie: geen verzorgingsstaat maar een samen-redzame staat. Een staat waarin iedereen kan meedoen en waar de kracht van de maatschappelijke deelname zich etaleert door verbroedering. Wanneer zijn wij tevreden? Op het moment dat wij allemaal vinden dat het normaal is om een mede-inwoner de vraag te stellen: “Hoe kan ik jou vandaag helpen?” Zodat al onze inwoners zich welkom blijven voelen in ons midden.

Ondernemend Leudal

Als oppositiepartij heeft u vanuit het CDA Leudal in de vorige raadsperiode vaak te horen gekregen Het moet beter! Het moet beter op het gebied van een proactieve en integrale bediening richting onze ondernemers. Het moet beter op het gebied van de communicatie richting onze ondernemers. Het moet beter op het gebied van de snelheid van de behandeling van aanvragen van onze ondernemers.

Onze ondernemers zijn immers de motor achter de economie. In deze begroting waar het CDA medeverantwoordelijkheid voor draagt ziet u dan ook een kentering.

Er wordt flink geïnvesteerd waar het gaat om ambtelijk personeel op het taakveld van de bediening van ondernemers. Het coalitieakkoord draagt de naam ‘Samen bouwen aan Leudal’, een van de behoeftes die nu al is ingevuld, is het versterken van het accountmanagementteam, het eerste aanspreekpunt voor ondernemers bij vragen voor de gemeente.
Het ondernemersteam gaat ondernemers in raad en daad bijstaan bij het ontwikkelen van hun plannen en het verder formaliseren daarvan richting de gemeente en wetgeving. Wij vertrouwen erop dat met het investeren in het accountmanagementteam een drempel te verlagen en een oplossingsgerichte werkhouding te creëren richting ondernemend Leudal. Daarbij is het van groot belang dat wij de bedrijvigheid, en zo dus ook werkgelegenheid in onze gemeente behouden en ondernemers faciliteren in ruimte om hun onderneming te exploiteren. Toch vernemen wij nu nog te vaak dat vergunningverlening niet soepel verloopt. Als CDA Leudal vinden wij het spijtig dat inwoners en ondernemers deze last ervaren en hopen op een proactief en adequaat reageren, waarbij de voortgang in het proces gewaarborgd dient te worden en een duidelijke communicatie gewenst is.

Buitengebied

Het buitengebied van onze gemeente Leudal, kenmerkt zich door zijn diversiteit aan bedrijvigheid en natuur. Naast het grote Natura-2000 gebied Leudal, zijn er door de gehele gemeente diverse gebieden met natuur in de vorm van bebossing, maar ook o.a. heide en lintverbindingen en monumentale elementen.
Daar tussenin zijn er vele vormen van mooie, innovatieve en vooruitstrevende bedrijvigheid, waarvan de agrarische en recreatieve sector de twee grootste zijn. Daarnaast wordt er verwacht dat het buitengebied steeds vaker een rol vervult om aan de duurzaamheidsdoelstellingen te voldoen.
Al deze activiteiten zorgen er soms voor dat er onrust ontstaat onder onze inwoners, vaak door onduidelijkheid of onbekendheid. Middels het aanwijzen van gebiedsontwikkelgebieden en maatwerkinpassingen zal CDA Leudal mee aan het roer staan om bedrijvigheid in het buitengebied in stand te houden en daar waar mogelijk en wenselijk aan de energiedoelen te voldoen, waarbij onze prioriteit uitdrukkelijk ligt op eerst de daken en dan kijken naar andere alternatieven.
Als we dan kijken naar bedrijvigheid in het buitengebied geeft de agrarische sector hier de grootste invulling aan. Behalve de diversiteit aan agrarische bedrijven is er ook een verschil in grootte van bedrijvigheid en dus impact op de omgeving. Daarom streven wij naar maatwerk, en hebben wij het college al eerder opgeroepen om met de agrarische ondernemers in gesprek te gaan. Wat speelt en bij deze ondernemers en wat zijn de toekomstplannen? Om zo ook te kunnen anticiperen op ontwikkelingen.

CDA Leudal is er voor onze agrarische sector, met drie raadsleden met een agrarische achtergrond, is er een duidelijk signaal afgegeven dat wij als lokale partij ons sterk maken voor deze sector.
In de zomernota en ook nu in de begroting wordt het woord natuurinclusief vaak benoemd, wij zien dat de bereidheid om mee te denken naar natuurinclusieve landbouw groeit, echter zijn wij ook van mening dat diegene die dit moet invullen en onderhouden hier ook een reële vergoeding voor mag ontvangen. We waarderen het, dat het college aan de slag wil gaan met de afzet van organische reststromen, zoals schoon berm en slootmaaisel en blad uit bladkorven, rechtstreeks bij agrariërs als compost of bokashi. Dit ter verbetering van een gezonde bodem en een beter vochtvasthoudend vermogen.

Dan de toeristisch recreatieve sector, behalve de vele overnachtings- en horecagelegenheden biedt onze omgeving veel ruimte om te fietsen, wandelen, genieten van de natuur en tot rust te komen. Ook hier zien wij een diversiteit aan initiatieven ontstaan. Om een synergie te behouden in het buitengebied zijn er een drietal A-locaties aangewezen waar toeristisch recreatieve activiteiten zich kunnen ontwikkelen.
In die gebieden willen wij ondernemers de ruimte geven.

Echter heeft de gemeente hier ook een essentiële rol in, denk hierbij bijv. aan het onderhoud van een goede infrastructuur, de gemeente moet zorgdragen voor veilige en kwalitatief goede wegen en aantrekkelijke rustpunten in het buitengebied, waar naast de lokale bevolking de recreant volop gebruik van kan maken.

Kortom het buitengebied is volop in beweging en samen moeten wij bouwen aan kwalitatief goede initiatieven in Leudal!

Verenigingen en gemeenschapshuizen

Onze samenleving kenmerkt zich door een rijk verenigingsleven. Elk dorp heeft zijn sportverenigingen, muziekgezelschappen, schutterijen, cultureel historische verenigingen en gemeenschapshuizen. Helaas zien wij ook de samenleving veranderen door invloeden van buitenaf en krijgen deze verenigingen en gemeenschapshuizen het steeds moeilijker.
Ook hier hebben wij als raad vorige week nog een motie over aangenomen om te kijken of wij deze verenigingen en gemeenschapshuizen tegemoet kunnen komen met de verduurzaming van de gebouwen om zo in elk geval in de nabije toekomst de energielasten te kunnen beperken.
CDA Leudal vindt het belangrijk dat iedereen kan deelnemen aan sociale activiteiten en zich verbonden voelt met de gemeenschap, dat eenieder zich 'Welkom voelt in ons midden'!
Daarom hebben wij uitdrukkelijk in het coalitieakkoord vermeld dat er een ontmoetingsplek moet zijn in elk van de 16 dorpen in onze gemeente. Een plek die gedragen wordt door de gemeenschap en waar iedereen welkom is.

Wonen

CDA Leudal vindt het belangrijk dat onze inwoners ook op hun oude dag kunnen genieten, in hun vertrouwde omgeving. Anderzijds zien we de behoefte van jongeren om ook te kunnen bouwen en wonen in hun eigen dorp. Daarom vindt CDA Leudal dat er in elke kern, ook de kleine kernen, gebouwd moet worden, om zo een doorstroom op gang te krijgen.
In het coalitieakkoord stellen wij dat er de komende jaren 750 huizen gebouwd gaan worden. Dit moet echter niet blijven bij woorden, maar daadkracht moet ingezet worden. We beseffen overigens dat dit geen gemakkelijke opgave zal zijn gezien recente rechtelijke uitspraken.
In de begroting spreken wij over een nieuw onderzoek m.b.t. wonen, wat wellicht tot nieuwe inzichten leidt, toch willen wij niet wachten met het ontwikkelen van bouwlocaties tot deze resultaten bekend zijn, maar verzoeken wij het college om actief in te zetten op de bouw in Leudal en de nieuwe inzichten, mede bepaald door de instroom van buitenaf, terloops mee te nemen.
Ook het doorlopen van procedures van mogelijkheden voor alternatieve, zoals woningsplitsing, pre-mantelzorgwoningen en inpassingen aan de kernranden van de dorpen kunnen wat betreft CDA Leudal versneld worden doorgevoerd, mits uiteraard passend in de omgeving en zonder belemmerende werking op bedrijven.

Veilig wegennet

De veiligheid van het wegennet binnen Leudal is een onderwerp dat al jaren de bijzondere aandacht heeft van de CDA-fractie. Via enquêtes hebben wij bijvoorbeeld opgehaald waar de verbeterpunten liggen qua onderhoud. Een slechte staat van onderhoud kan immers leiden tot verkeersonveilige situaties. De opgehaalde verbeterpunten overhandigen wij aan het college.
U treft een motie aan om het college in stelling te brengen om dit achterstallig onderhoud aan te pakken.

Bij de aanleg van fietspaden vragen wij het college rekening te houden met adequate verlichting. Hier zijn binnen andere gemeentes mooie voorbeelden van. Dit kan inmiddels op energiezuinige wijze. Daarnaast vergroot een goede verlichting van een fietspad het gevoel van veiligheid enorm.

Ook het groenonderhoud laat wat betreft CDA Leudal te wensen over. Wij vernemen vele klachten m.b.t. nalatig groenonderhoud en laattijdig maaien van bermen op onoverzichtelijke plaatsen, zoals bij scholen. Wij vragen het college hier aandacht aan te schenken en voldoende middelen vrij te maken om kwalitatief groenonderhoud aan te leggen en te onderhouden.
Bij dit onderhoud behoort ook het onderhoud van duikers. Het belang van water tijdig kunnen vasthouden i.v.m. droogte en weg te laten vloeien bij overmatige wateroverlast kan alleen bij goed werkende duikers.

Afval

Een onderwerp wat de gemoederen binnen deze raad steevast bezighoudt, is het afvalbeleid. Het mag bekend zijn dat het CDA Leudal bij de vaststelling van het huidige beleid de nodige vraagtekens heeft geplaatst omdat er nog tal van onzekerheden aan te merken waren. De roep om een goede evaluatie wordt alleen maar sterker vanuit onze fractie. We zijn daarbij inmiddels ingehaald door de werkelijkheid. Het beter scheiden van afval zorgt voor veel minder aanbiedingen van containers en daarmee voor minder opbrengsten voor de gemeente.

Naschrift griffier: tot hier heeft fractievoorzitter de heer P. van Melick de tekst kunnen voorlezen, toen was z'n spreektijd van 15 minuten om.

Het feit dat het college de CDA-motie aangaande de mogelijkheden voor het gratis aanleveren van luierafval voor jonge gezinnen naast zich neer heeft gelegd betreuren wij nog steeds. Jonge gezinnen worden op deze manier op nog meer kosten gejaagd. We geven de suggestie mee aan de

portefeuillehouder om samen met Maasland tijdens de evaluatie een tegemoetkoming voor deze jonge gezinnen te implementeren. Te denken valt aan het verstrekken van een pasje voor bijvoorbeeld 1 gratis lediging per maand bij de brengvoorziening.

Duurzaamheid

Een zeer actueel thema is duurzaamheid. Veel burgers zetten zich hiervoor in denk maar eens aan zonnepanelen of warmtepompen. Niet alleen duurzaam voor onze omgeving maar met deze energieprijzen ook voor de portemonnee.

Als gemeente kunnen we hierbij niet achterblijven en is het 'goede voorbeeld geven' niet meer dan normaal volgens onze fractie. Daarom treft u een motie aan waarin we het college oproepen om in onze gemeentelijke straatverlichting en in onze gemeentelijke accommodaties over te gaan tot het vervangen van de verlichting door ledverlichting.

Samenvatting

Voorzitter u heeft uit onze bijdragen kunnen afleiden dat we het als fractie belangrijk vinden dat de bediening, inleving en communicatie richting onze ondernemers, zowel MKB als agrarisch beter en sneller kan en moet.

Vanuit het sociale domein vinden we het belangrijk dat de solidariteit en zelfredzaamheid wordt bevorderd.

Qua bevorderen van de duurzaamheid dienen we een motie in waarbij gemeentelijke verlichting versneld omgezet wordt naar ledverlichting.

Ook een motie om de veiligheid van ons wegennet te vergroten door het aanpakken van achterstallig onderhoud.

CDA-Leudal zet zich in voor een actieve en daadkrachtige gemeente die zich niet verschuilt achter onderzoeken, maar wil inzetten op pragmatisch acteren. Handen uit de mouwen dus, gericht op goede communicatie, actieve uitvoering en een gedegen evaluatie.

Kortom: Een gemeente waarbij iedereen kan meedoen, een gemeente die vooruitstrevend is en waarin iedereen zich welkom voelt in ons midden.

Tekst algemene beschouwingen

Fractie D66

De voorliggende begroting van de gemeente Leudal is het eerste echte werk van deze nieuwe coalitie. In de raadsvergadering van september stelden we al de zomernota vast, maar vanavond wordt de koers uitgezet voor de komende jaren. Ik bedank de ambtenaren die lang bezig zijn geweest met het maken van deze begroting.

Voorzitter, laat ik deze beschouwing beginnen met het maken van een compliment naar al die mensen die betrokken zijn bij de opvang van vluchtelingen in onze gemeente. Naast het AZC in Baexem, kreeg de gemeente Leudal dit jaar de nadrukkelijke vraag om opvang te regelen voor Oekraïense vluchtelingen. De Leudalse gemeenschap en in het bijzonder die van Haelen verdient een groot compliment voor al haar inzet voor deze vluchtelingen.

Namens de fractie van D66 Leudal sta ik tijdens deze vergadering stil bij de punten ‘onderwijs’, ‘wonen’ en ‘iedereen doet mee’:

Als eerste, onderwijs

Als gemeente staan we aan de lat voor goede huisvesting van onderwijs. Zo maakt deze gemeenteraad voor 1 januari 2024 een definitieve keuze over de toekomst van Sint Ursula Horn en Heythuysen. Maar niet alleen daarover, we gaan in de gemeenteraad een integraal huisvestingsplan voor het onderwijs vaststellen. Bij het vaststellen van dit plan moeten we rekening houden met het feit dat leerlingenaantallen van Ursula ook de komende jaren nog zullen afnemen en dat gebouwen moeten voldoen aan de eisen van de toekomst. D66 Leudal wil de komende jaren werken aan goede huisvesting van onderwijs in de gemeente Leudal zodat ieder kind dichtbij huis, in een fijn en veilig schoolgebouw, iedere dag weer, het beste onderwijs krijgt.

Dit hebben we onze kiezers beloofd en is in het belang van alle inwoners.

Ten tweede, wonen

D66 Leudal wil dat er de komende vier jaar 750 extra woningen worden gebouwd. Wij moeten snel werk maken met het bouwen van die woningen. Afgelopen zondagavond keek ik op Funda (de website waar alle woningen in de verkoop worden gezet), en er waren slechts 7 huizen in onze hele gemeente te koop onder de € 250.000,-. Voor jongeren is er in deze gemeente niets te krijgen. Ik zoek zelf al een hele tijd naar een plek voor mezelf maar kan niks betaalbaars vinden. Appartementen, studio's of kleine woningen zijn er nauwelijks en ze zijn zo weg voordat ze in het openbaar aangeboden worden. De Leudalse jeugd trekt noodgedwongen naar Roermond of Weert omdat daar wel aanbod is. Maar vele van die jongeren komen daarna niet meer terug naar Leudal. Wekelijks spreek ik leeftijdsgenoten 'gedwongen' "bie de mam en de pap" wonen omdat er niks is. Dit terwijl ze, net als ik, dolgraag hier in Leudal blijven.

Voorzitter, ik roep dit college daarom met klem op om vaart te maken met onze ambitie om 750 woningen te realiseren in de komende jaren. Wat D66 Leudal betreft, stellen we volgende maand dan ook een ambitieuze versnellingsagenda 2023 vast om zo spoedig mogelijk te maken dat er gebouwd kan worden voor jongeren, starters en ouderen. Leudal moet een gemeente worden waar de jeugd wel een plek voor zichzelf kan vinden.

Dit hebben we onze kiezers beloofd en is in het belang van alle inwoners.

Ten derde, iedereen doet mee

Voorzitter, de energierekening loopt maar op voor vele huishoudens in Leudal. 1541 huishoudens met een laag inkomen zullen grote moeite krijgen om de winter door te komen. Gelukkig heeft het kabinet per 1 januari 2023 een prijsplafond ingesteld waardoor de energietarieven omlaaggaan. Daarnaast komt er een eenmalige uitkering van € 190,- per maand over de maanden november en december. Vorige week dinsdag besloot de gemeenteraad van Leudal unaniem om nog voor de kerst huishoudens tot 150% van de bijstandsnorm een eenmalige uitkering van € 250,- te geven. Maar dit zal niet voor alle huishoudens het financiële probleem oplossen. Daarom vindt D66 Leudal dat naast de al aangekondigde acties extra aandacht moet blijven voor inwoners en ondernemers die buiten de boot dreigen te vallen. We roepen het college op om met nadere voorstellen te komen bij armoede en minima-beleid in de eerstvolgende raadsvergadering.

Dit hebben we onze kiezers beloofd en is in het belang van alle inwoners.

Slot
Voorzitter, de komende jaren zien er financieel gezien goed uit voor Leudal. Daarom is er nu ook de ruimte om iets te kunnen doen voor onze inwoners. In de begroting zien wij daarom al een aantal zaken terugkomen waar wij blij van worden. Denk bijvoorbeeld aan het afschaffen van de hondenbelasting.

Toch willen wij en onze coalitiepartners nog iets meer. Daarvoor dienen we vanavond verzoeken in. Zo willen we graag een fractiebudget herinvoeren. Daarmee kunnen de fracties in de gemeenteraad hun werk beter uitvoeren waardoor ze nog beter de lokale democratie kunnen ondersteunen. In een motie roepen we het college ook op om bij speelplekken waar speeltoestellen zijn verwijderd, deze in het eerste kwartaal van 2023 te vernieuwen.

Zoals u al zult begrijpen zijn wij als D66 trots op de voorliggende begroting van de nieuwe coalitie, die past in het coalitieakkoord en ons verkiezingsprogramma. Uiteraard zullen wij daarom instemmen met de begroting.

Want deze begroting is niet alleen in het belang van de kiezers van D66 maar van alle inwoners van onze mooie gemeente Leudal.

Dank u wel.

Tekst algemene beschouwingen

Door de fractie
Progressief Akkoord Leudal
is geen tekst aan de griffie
aangeleverd